

II JORNADES «EL NACIONALISME CATALÀ A LA FI DEL SEGLE XX», A GIRONA

Nacionalisme és universalisme

Algú haurà d'assumir les propostes plantejades en els debats i conferències de les II Jornades sobre el nacionalisme celebrades davant el passat cap de setmana a Girona.

J. Lledó i Cabré

La Fontana d'Or, un casal romànic-gòtic datat els segles XII i XIV-XV, ha estat el marc, els dies 18, 19 i 20 de març, de les II Jornades: «El nacionalisme català a la fi del segle XX».

Fa un any, del 20 al 22 de febrer de 1987, i organitzat per la Fundació Pública per als Estudis Universitaris, ja s'havia celebrat a Vic un primer seminari sobre «El nacionalisme català a la fi del segle XX». Va ser en aquella reunió celebrada a la capital de la «Catalunya catalana», precisament, que el nacionalisme català va iniciar formalment el camí del desacomplexament —tal com orientava la ponència presentada en aquella ocasió per l'historiador **Joan B. Culla**.

A Vic, les ponències presentades al seminari van anar a càrrec d'Heribert Barrera, Max Cahner, Francesc Candel, Salvador Cardús, Josep-Lluís Carod Rovira, Francesc Codina, el ja esmentat Joan B. Culla, Isidor Marí, Oriol Pi de Cabanyes, Vicent Pitarch, Josep-M. Puig Salellas, Miquel Sellarés, Segimón Serrallonga i Joan Soler i Amigó. I tant el conjunt dels textos com unes conclusions redactades a partir de les consideracions i propostes sorgides dels mateixos assistents a la sessió final del seminari, van ser recollits posteriorment en un llibret, el número 6 de la col·lecció Documents, editat per la Fundació Universitària de Vic i l'editorial de l'Escola Universitària de Mestres d'Osona.

Entre les conclusions que

van elaborar-se al final del primer seminari, dues van ser recalcaades amb èmfasi especial: «De cara a la formació rigorosa dels plantejaments nacionals apuntats, es fa imprescindible la continuació de seminaris com el present...»; i «La reflexió constant i sistemàtica és indispensable per a la formulació d'un projecte nacional de futur que pretengui superar tant l'acció centrada en la immediatesa sense perspectives, com l'activisme basat únicament en la reivindicació d'uns objectius finals». Dit de manera planera, doncs, de les conclusions formulades

a Vic, se'n despenia, per damunt de tot, la voluntat de continuïtat.

Enguany, la casa de Cultura «Tomàs de Lorenzana» de Girona, que vol ser un exponent de potenciació cultural i focus de projecció, ha assumit, juntament amb la Diputació de Girona, l'organització de les II Jornades, tot seguint les línies mestres del seminari de Vic.

Com a factor novedós respecte a les anteriors, les Jornades de Girona han introduït un element de cohesió: «Les diferents ponències havien de tenir present la qüestió de fins a quin punt el

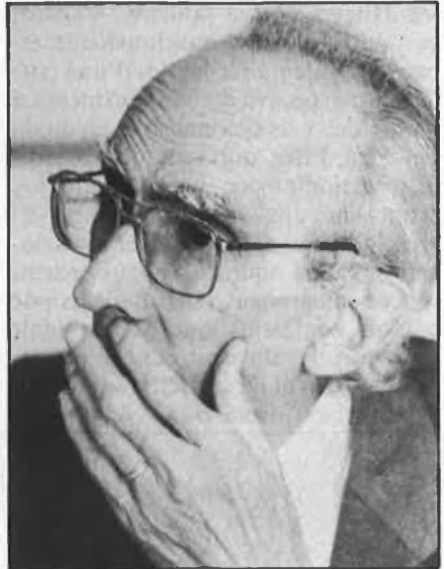

D'esquerra a dreta: Villatoro, Lapiedra, Max Cahner i Josep Gifreu.

DOMÈNEC UMBERT

DOMÈNEC UMBERT

Dalt, Villatoro, Mira i Benet. Baix, Culla i Aina Moll.

nacionalisme no és una actitud particularista; és a dir, que no és lícit fer la contraposició nacionalisme versus universalisme amb la qual, amb tanta insistència, vol desqualificar-se el nacionalisme».

Una altra innovació respecte al seminari celebrat a Vic, ha estat l'obertura de les II Jornades als mitjans de comunicació, la qual cosa els ha llevat l'aire de semiclandestinitat de la primera trobada.

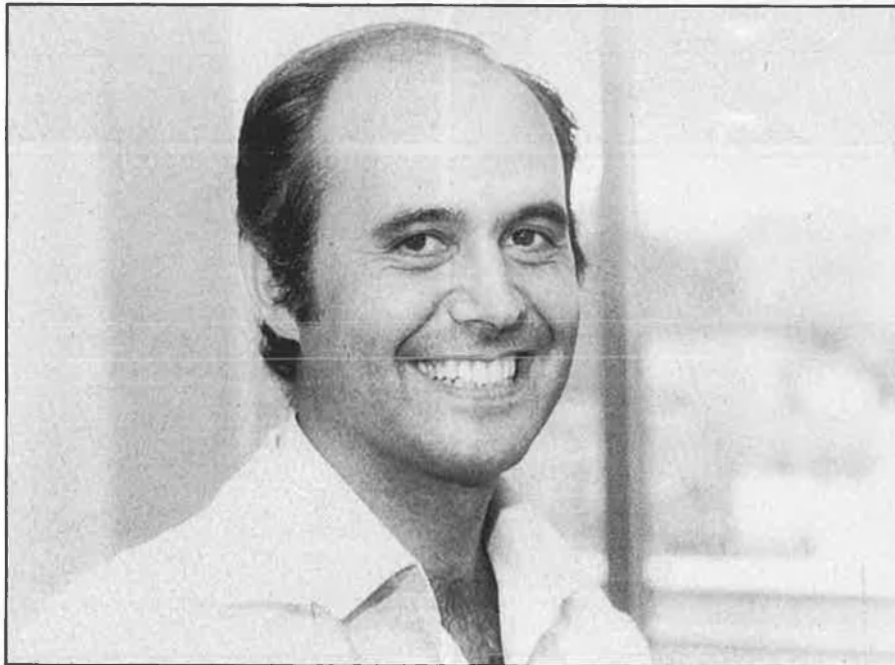
En part perquè ja no es tractava d'un acte a porta tancada, en part per la proximitat de les eleccions al Parlament de Catalunya —i aquest va ser el tercer aspecte novedós respecte a Vic—, Girona no ha comptat amb la presència dels polítics. Ni tenia sentit que hi assistissin per parlar en clau electoral, ni calia córrer el risc de convertir les II Jornades en un episodi potser dels més interessants, però simplement episodi, de la campanya electoral. Tanmateix, algun dels assistents no ha po-

gut estalviar-se el comentari: «Si l'any passat, a Vic, sobraven els polítics, enguany potser han mancat, per poderlos passar comptes». Altres, més preocupats, es qüestionaven: «¿Com els polítics poden assumir els plantejaments bàsics de les ponències? ¿On és el pont per passar d'aquest cos teòric a la pràctica política?»

Les II Jornades s'iniciaren divendres a la tarda amb una conferència de **Josep Benet**. L'historiador parlà, sota el títol «Normalització lingüística i normalització nacional». Ja al vespre, arribà el primer debat, amb **Jesús M. Rodés** i amb **Carles Vive Pi-Sunyer**. Tots dos professors van presentar les seves ponències, amb els títols, «¿Catalunya-Nació? Aproximació des de la política internacional a una ambigüitat no calculada» i «El marc legal de l'autogovern: situació i perspectives», respectivament.

El matí de dissabte s'inicià amb el segon debat, amb **Salvador Cardús** i **Jo-**

sep Huguet com a ponents. Cardús, que parlà d'«El neonacionalisme espanyol», intentà fer-ho des d'una particular perspectiva d'anàlisi: «Intentaré parlar del neonacionalisme espanyol sense ira, i fins amb una mica d'estudi, prescindint per uns moments —i proposant que el lector també en prescindi— del fet que per al nacionalista català aquest es pugui presentar com a agressor, i dels desitjos poc o molt confessats que podria tenir l'auditori de convertir el neonacionalisme espanyol en la víctima d'aquestes mateixes jornades».

Isidor Marí.

La ponència de **Josep Huguet**, «Càlidescopi de l'espanyolisme a Catalunya», partia d'una afirmació contundent: «L'espanyolisme és una de les poques ideologies que han superat feliçment l'etapa de la transició espanyola i l'homologació amb els corrents de pensament europeus que encara justifiquen la pervivència dels escleròtics estats-nació».

Al primer debat, seguí la conferència d'**Aina Moll**, la directora general de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya —cal recordar que la política lingüística que duu a terme la Generalitat és molt qüestionada des de diversos sectors del nacionalisme. **Moll** parlà de «Llengua i Nació». I acabà el matí amb un nou debat, aquest amb **Vicent Pitarch** i **Miquel Strubell** com a ponents.

Sota el títol «Evolució de la Comunitat Lingüística», Strubell comentà les dades lingüístiques dels padrons municipals de 1986, dels tres països de l'Estat espanyol que comparteixen l'oficia-

litat de la llengua catalana. I Pitarch insinuà algunes direccions a fi que «la comunitat catalana dispose dels recursos suficients per possibilitar la vida plena dels seus membres, d'acord amb el lema entranyable de Viure en català».

Dissabte a la tarda s'estrenà amb el debat amb **Antoni Estradé** i **Joan F. Mira**. Les ponències duïen per títol, respectivament, «Intel·lectuals, nacionalisme i universalitat» i «Universalisme i particularisme».

Seguí la conferència del professor **Joan Becat**, «Catalanitat i nacionalis-

me a la Catalunya del Nord». Un nou debat, amb els ponents **Josep-Lluís Carrod Rovira** i **Damià Pons**. Pons parlà sota el títol «Els Països Catalans des de la perifèria». La ponència presentada amb subtileza, ironia i punyent inspiració dialèctica pel tarragoní Carrod era «Els Països Catalans com a univers simbòlic», el primer i el darrer paràgrafs de la qual feien: «Vagi per endavant que no intento erosionar, ni un mil·límetre, la importància de la llengua en la configuració característica de la societat catalana, com a vehicle i expressió nacional de la cultura. Això no obstant, l'idioma, tot i ser elemental, no és absolut ni, en conseqüència, suficient.» L'un i «Mentre els pretesament anacionals es manifesten públicament a l'entorn de la modernitat i la postmodernitat, ja ha arribat l'hora que prenguem partit a favor de l'únic debat que ens interessa: com arribar a ser, finalment, postespanyols i postfrancesos, és a dir, catalans.» i l'altre.

Al vespre de dissabte hi hagué la

conferència de **Modest Prats**, «Nació i llengua: unes fites i una reflexió». I diumenge al matí, el darrer debat. **Josep Gifreu**, director del departament de periodisme de la Universitat Autònoma de Barcelona, i **Vicenç Villatoro**, periodista, abans de començar a parlar advertí que no parlava ni oficialment ni oficiosament en nom de TV3, sinó que exposava el model nacional de televisió que ell pensava que feia falta, i tot i que en el seu discurs quasi no aparegué la paraula TV3, no pogué evitar el suport incondicional del públic assistent al debat si es donava el cas que en un temps futur es decidia a voler dirigir la Televisió Nacional de Catalunya».

La ponència presentada per Gifreu duïa per títol, «Comunitat de cultura i comunitat de comunicació». La que presentà Villatoro es titulava «Televisió per un punt de vista nacional».

El darrer acte acadèmic anà a càrrec de **Ramon Lapiedra**, rector de la Universitat de València. Sota el títol «El País Valencià en el marc dels països de parla catalana», **Lapiedra** en la seva ponència es mostrà partidari de negociar determinats aspectes que en altres moments s'havien considerat com a reivindicacions nacionalistes innegociables.

Per resumir molt superficialment les II Jornades, es pot dir que l'assistència va ser similar en nombre a la de Vic, i similar també pel que fa a la coincidència entre les persones que han assistit a una i altra. Pel que respecta a l'extremada selectivitat —potser inevitable— que suposa la tria dels convocats a actes d'aquestes característiques, cal dir que un dubte generalitzat entre els assistents és precisament saber si el que allí es diu, veritablement després traspassa les parets del seminari.

Que a Girona es van repetir algunes de les idees que ja havien sorgit de les ponències de Vic, però que el nivell global de les anàlisis presentades en aquestes II Jornades ha estat, com a Vic, més que notable, és un altre dels fets constatables.

En definitiva, les II Jornades «El nacionalisme català a la fi del segle XX» caldria definir-les com el pont, entre les de Vic, que van servir per trencar l'acomplexament nacionalista, per evitar que els nacionalistes continuessin simplement confessant-se entre ells, en petits nuclis, i perquè es decidissin a sortir a la llum, i unes posteriors trobades en què a partir de l'any proper ja no n'hi haurà prou de fer diagnòstic, sinó que hauran de servir per elaborar propostes. Propostes que algú haurà d'assumir. □